

มาตรฐาน การเลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี

- มาตรฐานผู้เลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี
- มาตรฐานสถานรับเลี้ยงเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี
- มาตรฐานของโรงเรียนเอกชนสอนการดูแลเด็กเล็ก
- หลักสูตรพื้นฐานการอบรมผู้เลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

649.12 สำนักงานเลขาธิการการศึกษา
ส 691 ม มาตรฐานการเลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี : กรุงเทพฯ :
สกศ., 2548.
56 หน้า
ISBN. 974-559-729-5
1. การอบรมเลี้ยงดูเด็ก 2. มาตรฐานการอบรม
เลี้ยงดูเด็ก 3. ชื่อเรื่อง.

มาตรฐานการเลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี

สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ 25/2548

ISBN 974-559-729-5

พิมพ์ครั้งที่ 1 มีนาคม 2548

จำนวน 2,000 เล่ม

ผู้จัดพิมพ์เผยแพร่ กลุ่มงานพัฒนามาตรฐานการศึกษาของชาติ
สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระบบการเรียนรู้
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
ถนนสุขุมวิท เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทร. 0-2668-7974 หรือ 0-2668-7123 ต่อ 2510, 2512
โทรสาร 0-2243-1129

Web site: [http:// www.onec.go.th](http://www.onec.go.th)

ผู้พิมพ์

บริษัท ฟริกหวานกราฟฟิค จำกัด

90/6 ซ.จรัญสนิทวงศ์ 34/1 ถนนจรัญสนิทวงศ์

แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ 10700

โทร. 0 2424-3249, 0 2424-3252

คำนำ

การเลี้ยงดูเด็กในช่วงวัยแรกเกิดของชีวิตมีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้เลี้ยงดูเด็ก และผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กจะต้องมีความรู้ทั้งในด้านการเลี้ยงดู การให้ความรัก ความอบอุ่นที่เพียงพอ ปัจจุบันมีหลายหน่วยงานที่ดำเนินการในเรื่องดังกล่าว อันได้แก่ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กรมอนามัย กรุงเทพมหานคร กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน สำนักบริหารการศึกษานอกโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงได้ร่วมกันพัฒนามาตรฐานการเลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปีขึ้น โดยดำเนินการในลักษณะของคณะทำงานซึ่งประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาและกำหนดมาตรฐานการเลี้ยงดูเด็ก ทั้งนี้ โดยมุ่งหวังให้เด็กเจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ตามวัย และเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไป

มาตรฐานการเลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ประกอบด้วยมาตรฐานต่างๆ 4 เรื่อง คือ มาตรฐานผู้เลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี มาตรฐานสถานรับเลี้ยงเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี มาตรฐานของโรงเรียนเอกชนสอนการดูแลเด็กเล็ก และหลักสูตรพื้นฐานการอบรมผู้เลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาขอขอบคุณหน่วยงานที่ร่วมกันจัดทำมาตรฐานดังกล่าวนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษา ปฐมวัยของประเทศต่อไป

ศาสตราจารย์

(วรเดช จันทรศร)

เลขาธิการสภาการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
 มาตรฐานผู้เลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี	1
 มาตรฐานสถานรับเลี้ยงเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี	7
 มาตรฐานของโรงเรียนเอกชนสอนการดูแลเด็กเล็ก	27
 หลักสูตรพื้นฐานการอบรมผู้เลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี	33

ภาคผนวก

- หน่วยงานที่เปิดสอน/จัดอบรมหลักสูตรการเลี้ยงดูเด็ก 41
- แนวการจัดหลักสูตรสำหรับฝึกอบรมวิทยากร
(Training of the trainers).. 45
- คณะทำงานพัฒนาเกณฑ์มาตรฐาน
การเลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี 51

มาตรฐานผู้เลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี

การอบรมเลี้ยงดูเด็กให้ปลอดภัยและเจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ตามวัย เป็นหน้าที่โดยตรงของพ่อแม่ โดยเฉพาะเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปีจะเจริญเติบโตได้ดีในครอบครัวของเด็กเอง หากพ่อแม่มีความจำเป็นไม่สามารถเลี้ยงดูเด็กได้เต็มเวลา ก็จำเป็นต้องอาศัยความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นมาทำหน้าที่นี้แทน คือ ผู้เลี้ยงดูเด็ก ซึ่งเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะจะอยู่ใกล้ชิดกับเด็กออกจากพ่อแม่ ในการดูแลส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้มีความเจริญงอกงาม เต็มตามศักยภาพและเติบโตเป็นประชากรที่มีคุณภาพ

ความหมาย

ผู้เลี้ยงดูเด็ก หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่ช่วยเหลือพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ซึ่งอาจเป็นบุคคลในครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กันทางสายเลือด ทางกฎหมาย หรือบุคคลที่รับเข้ามาให้อาศัยในบ้าน มีหน้าที่เลี้ยงดูเด็กโดยเฉพาะหรืออาจเป็นบุคคลที่ทำงานในสถานรับเลี้ยงเด็กมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลเด็ก

ผู้เลี้ยงดูเด็ก จำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. บุคคลในครอบครัว เช่น ผู้ปกครอง ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา ญาติ พี่เลี้ยง เป็นต้น
2. บุคคลที่ทำหน้าที่เลี้ยงดูเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็ก เช่น ครู ผู้ดูแลเด็ก พี่เลี้ยงเด็ก เป็นต้น

ผู้เลี้ยงดูเด็กทั้งที่เป็นบุคคลในครอบครัว และบุคคลในสถานรับเลี้ยงเด็กนั้น ต่างมีหน้าที่ร่วมกัน ในการตอบสนองของความต้องการทุกด้านของเด็กอย่างเหมาะสม ทั้งด้านการอบรมเลี้ยงดู ความเป็นอยู่ อาหารการกิน ความปลอดภัย การคุ้มครองปกป้องสิทธิเด็ก และการพัฒนาเด็ก

คุณสมบัติของผู้เลี้ยงดูเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็ก

1. มีอายุไม่น้อยกว่า 18 ปีบริบูรณ์
2. มีพื้นฐานความรู้อย่างน้อย จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี และเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน
3. ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงดูเด็ก ตามหลักสูตรพื้นฐานการอบรมผู้เลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี เป็นอย่างต่ำ ก่อนเริ่มปฏิบัติงาน หรือภายใน 3 เดือน
4. ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี
5. ไม่มีประวัติการกระทำผิดต่อเด็ก หรือละเมิดสิทธิเด็ก
6. ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิดที่เป็นลหุโทษหรือความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท
7. มีสุขภาพแข็งแรง ผ่านการตรวจสุขภาพก่อนปฏิบัติงาน ทั้งนี้ต้องมีใบรับรองแพทย์และต้องมีการตรวจสุขภาพอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
8. มีสุขภาพจิตดี ต้องไม่เป็นผู้วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ และไม่ใช่ผู้ติดสารเสพติด

9. มีระดับวุฒิภาวะและบุคลิกลักษณะเหมาะสมทั้งทางด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม มีความตั้งใจที่จะปฏิบัติต่อเด็กด้วยความรัก ความอ่อนโยน ที่จะเอื้ออำนวยต่อการทำหน้าที่เลี้ยงดูเด็กได้อย่างเหมาะสม

10. เป็นบุคคลที่มีความรักเด็ก มีอุปนิสัยสุขุมเยือกเย็นและมีความขยันอดทน

บทบาทหน้าที่ของผู้เลี้ยงดูเด็ก

ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้เลี้ยงดูเด็ก จะต้องปฏิบัติหน้าที่ ดังนี้

1. ปฏิบัติหน้าที่ตามกิจวัตรของเด็ก

ผู้เลี้ยงดูเด็กจะต้องทำหน้าที่ดูแลเด็กและปฏิบัติตามกิจวัตรประจำวันของเด็ก เพื่อให้เด็กมีความเจริญเติบโต มีพัฒนาการทุกด้านตามวัย

2. ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในลักษณะบูรณาการ

ผู้เลี้ยงดูเด็กมีหน้าที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กในลักษณะบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ กล่าวคือ ให้เด็กได้พัฒนาด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม และจริยธรรมไปพร้อมกัน โดยให้โอกาสเด็กเรียนรู้จาก สิ่งของ และผู้คนที่อยู่รอบข้าง ซึ่งเด็กจะเรียนรู้ได้โดยประสาทสัมผัสทั้งห้า การเคลื่อนไหว การเล่น และการลงมือกระทำ ดังนั้น ผู้เลี้ยงดูเด็กจะต้องส่งเสริมให้โอกาสเด็กได้พัฒนาอย่างเต็มที่ รวมทั้งปฏิสัมพันธ์กับเด็กด้วยคำพูดและกิริยาท่าทางที่นุ่มนวล อ่อนโยน แสดงความรัก ความอบอุ่น

3. สังเกต เฝ้าระวัง และบันทึกความเจริญเติบโต พฤติกรรม พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก

ผู้เลี้ยงดูเด็กจะต้องเป็นคนช่างสังเกต เฝ้าระวังปัญหา สุขภาพ พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก จดบันทึกพฤติกรรมเพื่อ จะได้เห็นความเปลี่ยนแปลงทั้งปกติและผิดปกติที่เกิดขึ้นกับเด็ก ซึ่ง จะนำไปสู่การค้นหาสาเหตุ และวิธีแก้ไขได้ทันที่

4. จัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ เหมาะสม กับการพัฒนาเด็กทุกด้าน

ผู้เลี้ยงดูเด็กจะต้องดูแลจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในอาคาร และภายนอกอาคารให้สะอาด ถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และเหมาะสม กับพัฒนาการของเด็ก

5. ประสานสัมพันธ์ระหว่างเด็ก กับพ่อ แม่ สมาชิกใน ครอบครัว และชุมชน

ผู้เลี้ยงดูเด็กจะต้องเป็นผู้ประสานสัมพันธ์ตลอดจนเป็นคนกลางในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ สมาชิก ในครอบครัวและชุมชน เพื่อทราบถึงพฤติกรรมพัฒนาการ การ เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง

6. รู้จักพัฒนาตนเองในทางวิชาการและอาชีพ

ผู้เลี้ยงดูเด็กจะต้องเฝ้าหาความรู้ในการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ดังนี้

6.1 การพัฒนาด้านความรู้ทางวิชาการและทักษะอาชีพ อย่างต่อเนื่อง เช่น การศึกษาหาความรู้ การเข้ารับการอบรมเพิ่มเติม อย่างสม่ำเสมอ การติดตามความเปลี่ยนแปลงด้านความรู้และ เทคโนโลยีโดยอาศัยสื่อที่หลากหลาย รวมทั้งการรวมกลุ่มแลกเปลี่ยน

ประสบการณ์ การศึกษาคุณงานสถานรับเลี้ยงเด็กที่มีคุณภาพ การเข้าร่วมเป็นสมาชิกและจัดตั้งชมรมเครือข่ายผู้เลี้ยงดูเด็ก ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงแก่ผู้เลี้ยงดูเด็ก

6.2 การพัฒนาด้านบุคลิกภาพ เช่น การพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และ จริยธรรม โดยเน้นการพัฒนาตนเอง การรู้จักตนเองและผู้อื่น การสื่อสาร และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง

การใช้ประโยชน์จากแหล่งข้อมูล ความรู้ และเครือข่ายการปฏิบัติงาน

ผู้เลี้ยงดูเด็กอาจแสวงหาแหล่งที่ให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานในด้านต่างๆ ได้จากแหล่งความรู้และเครือข่ายทางวิชาการและวิชาชีพ ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน และแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ในชุมชน ดังนี้

หน่วยงานภาครัฐ เช่น กระทรวงมหาดไทย (กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ) กระทรวงแรงงาน (กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน) กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน สำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา : สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล) กระทรวงสาธารณสุข (กรมอนามัย กรมสุขภาพจิต) กระทรวงวัฒนธรรม (กรมการศาสนา) กระทรวงกลาโหม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นต้น

หน่วยงานภาคเอกชน เช่น สมาคม วาย ดับเบิลยู ซี เอ มูลนิธิเด็กก่อนในสลัมในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนากรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ มูลนิธิเด็ก มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก มูลนิธิช่วยเหลือเด็กยากจน ซี ซี เอฟ ในประเทศไทย สภาองค์กรพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (สอ.ดย.) องค์กรยูนิเซฟ เซฟเดอะคิดเดรน ยู เอส เอ สภาสตรีแห่งชาติ ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สหทัยมูลนิธิ มูลนิธิดวงประทีป ชมรมสถานรับเลี้ยงเด็กจังหวัดต่างๆ เป็นต้น

แหล่งข้อมูลความรู้ในชุมชน เช่น สถานีอนามัย โรงพยาบาล ศูนย์พัฒนาเด็กในนิคมสร้างตนเอง ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา (กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ) สำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน องค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด (กรมการศาสนา กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอ และจังหวัด สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพชุมชน (กรมการพัฒนาชุมชน) เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาในชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) ศูนย์บริการสาธารณสุข ศูนย์สงเคราะห์เด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชน (กรุงเทพมหานคร) ครูหรือข้าราชการอื่นๆ ซึ่งเป็นผู้ทรงความรู้ หรือที่เกษียณอายุแล้ว เป็นต้น

มาตรฐานสถานรับเลี้ยงเด็ก อายุต่ำกว่า 3 ปี

เด็กเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและเป็นอนาคตของประเทศ การเลี้ยงดูเด็กให้เติบโตอย่างมีคุณภาพเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะช่วงอายุต่ำกว่า 3 ปี ซึ่งถือว่าเป็นวัยที่สำคัญของการเริ่มต้นชีวิต หากเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวก็จะเป็นสิ่งที่ดีที่สุด แต่ด้วยความจำเป็นของครอบครัว พ่อแม่ต้องไปทำงานจึงจำเป็นต้องหาผู้ดูแลบุตรหลาน ดังนั้นบริการรูปแบบหนึ่งที่จะช่วยในการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กได้ คือ สถานรับเลี้ยงเด็ก ซึ่งปัจจุบันมีการขออนุญาตจัดตั้งจำนวนมาก โดยมีการจัดบริการเพื่อสนองต่อต่อผู้รับบริการในหลายรูปแบบ เพื่อให้สถานรับเลี้ยงเด็กได้มีวิธีการบริการและเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยเป็นมาตรฐานเดียวกัน จึงได้กำหนดมาตรฐานสถานรับเลี้ยงเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี

ความหมาย

มาตรฐานสถานรับเลี้ยงเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี หมายถึง ข้อกำหนดที่ต้องถือปฏิบัติในการจัดบริการรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กอายุตั้งแต่แรกเกิด - 3 ปีบริบูรณ์ มีจำนวน 6 คนขึ้นไป ซึ่งไม่เกี่ยวข้องเป็นญาติกับผู้เลี้ยงดูเด็ก เพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานทุกด้านของเด็กทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

ข้อกำหนดการดำเนินงาน

ในการดำเนินงานมีข้อกำหนด ประกอบด้วย

1. สถานรับเลี้ยงเด็กที่ต้องขออนุญาตจัดตั้ง

สถานรับเลี้ยงเด็กที่ให้บริกาารรับเลี้ยงเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ที่มีเด็กจำนวน 6 คนขึ้นไป ต้องได้รับอนุญาตให้จัดตั้ง

2. พื้นที่

2.1 ที่ตั้ง

ต้องไม่อยู่ในบริเวณที่เสี่ยงอันตราย ได้แก่ บริเวณชนถ่ายแก๊ส น้ำมัน สารเคมี หรือสารพิษ มลภาวะทั้งทางอากาศ แสง และเสียง ที่มากเกินไป หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ต้องมีมาตรการป้องกันภาวะอุบัติเหตุต่าง ๆ ที่มีมาตรฐานกำหนด

2.2 จำนวนชั้นของอาคาร

ไม่ควรเกิน 2 ชั้น นับจากพื้น หากสูงเกินกว่า 2 ชั้น ต้องมีมาตรการป้องกันอัคคีภัยและอุบัติเหตุ ตามประกาศของทางราชการในเรื่องที่เกี่ยวข้อง

2.3 ความสูงของห้อง

ไม่ควรน้อยกว่า 2.00 เมตร นับจากพื้นถึงเพดาน

2.4 ทางเข้า-ออก และประตูหน้าต่าง

ทางเข้า-ออกอาคาร ต้องมีทางเข้า-ออกอย่างเหมาะสม สามารถเคลื่อนย้ายเด็กออกจากอาคารได้สะดวกหากเกิดอัคคีภัยหรือภัยพิบัติ โดยอย่างน้อยต้องมีทางเข้า-ออกสองทาง แต่ละทางต้องกว้างประมาณ 80 เซนติเมตร

ประตูหน้าต่าง ต้องมีขนาดและจำนวนเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ของห้อง ความสูงของขอบหน้าต่างประมาณ 80 เซนติเมตรนับจากพื้น

2.5 พื้นที่ใช้สอย

ต้องจัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาดและปลอดภัย เหมาะที่จะให้เด็กทำกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ คือ เล่น เรียนรู้ รับประทานอาหาร นอน และทำความสะอาดร่างกาย แยกเป็นสัดส่วนจากห้องประกอบอาหาร ห้องส้วม และที่พักเด็กป่วย โดยเฉลี่ยประมาณ 2.00 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน

พื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมพัฒนาเด็ก อาจจัดแยกเป็นห้องเฉพาะหรือจัดรวมเป็นห้องอเนกประสงค์ ที่ใช้สำหรับเด็กจัดกิจกรรมหลายๆ อย่างก็ได้ โดยใช้พื้นที่เดียวกันแต่ต่างเวลากัน และอาจปรับเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์และย้ายเครื่องเรือน ตามความเหมาะสมและข้อจำกัดของพื้นที่ ดังนี้

2.5.1 บริเวณสำหรับนอน

ต้องคำนึงถึงความสะอาดเป็นหลัก อากาศถ่ายเทได้สะดวก และอุปกรณ์เครื่องใช้ที่เหมาะสมกับจำนวนเด็ก ทั้งนี้ต้องมีพื้นที่โดยเฉลี่ยประมาณ 1.50 ตารางเมตรต่อเด็ก 1 คน สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 2 ปีและต้องมีพื้นที่โดยเฉลี่ยประมาณ 2.00 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน สำหรับเด็กอายุเกินกว่า 2 ปี

2.5.2 บริเวณสำหรับเล่นและพัฒนาเด็ก

ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นหลัก โดยมีวัสดุอุปกรณ์ที่ป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ และมีอุปกรณ์หรือเครื่องเล่นที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

2.5.3 บริเวณที่รับประทานอาหาร

ต้องคำนึงถึงความสะดวกสบายเป็นหลัก อากาศถ่ายเทได้สะดวก มีแสงสว่าง และอุปกรณ์เครื่องใช้ที่เหมาะสมกับจำนวนเด็ก

2.5.4 บริเวณที่พักเด็กป่วย

ต้องแยกเป็นสัดส่วน โดยมีอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฐมพยาบาล มีตู้ยา เครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็น และเด็กต้องอยู่ในสายตาของผู้เลี้ยงดู หรือผู้รับผิดชอบตลอดเวลาที่เด็กป่วย

ในกรณีที่ไม่สามารถจัดห้องพักเด็กป่วยโดยเฉพาะได้ ต้องจัดให้มีที่พักเด็กป่วย แยกเป็นสัดส่วนตามความเหมาะสม

2.5.5 บริเวณที่ประกอบอาหาร

ต้องแยกห่างจากบริเวณสำหรับพัฒนาเด็กพอสมควร มีเครื่องใช้ที่จำเป็น รวมทั้งที่ล้างและที่เก็บภาชนะและเครื่องใช้ต่างๆ ที่ถูกสุขลักษณะ โดยเน้นในเรื่องความสะดวกและความปลอดภัยเป็นหลัก

2.5.6 บริเวณที่ใช้ทำความสะอาดตัวเด็ก

ต้องจัดให้มีบริเวณสำหรับใช้ทำความสะอาดตัวเด็ก โดยมีอุปกรณ์ที่จำเป็นตามสมควร อย่างน้อยต้องมีที่ล้างมือ

ในกรณีที่ไม่มีห้องอาบน้ำ จะต้องมีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก และพื้นไม่ลื่น

2.5.7 ห้องส้วมสำหรับเด็ก

ต้องจัดให้มีห้องส้วมสำหรับเด็ก ซึ่งมีที่ถ่ายอุจจาระโดยเฉลี่ย 1 ที่ ต่อเด็กที่มีอายุ 1 ปีขึ้นไป จำนวน 10-12 คน โดยจะต้องมีฐานส้วมที่เด็กสามารถก้าวขึ้นไปได้ง่าย มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวกและพื้นไม่ลื่น หากมีประตูจะต้องไม่ใส่กลอนหรือกุญแจ

และมีส่วนสูงที่สามารถมองเห็นเด็กได้จากภายนอก และไม่ควรถูกไกลจากห้องพัฒนาเด็ก หากห้องส้วมอยู่ภายนอกอาคารจะต้องไม่ตั้งอยู่ในที่ลับตาคน

ในกรณีที่ไม่สามารถจัดทำห้องส้วมสำหรับเด็กเป็นการเฉพาะได้ อาจใช้ห้องส้วมที่มีอยู่แล้ว แต่ต้องปรับให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก โดยจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพิ่มเติม เพื่อให้เด็กสามารถใช้ได้อย่างปลอดภัย

2.5.8 ห้องอเนกประสงค์

เป็นพื้นที่ที่ใช้สำหรับจัดกิจกรรมพัฒนาเด็ก รับประทานอาหาร และนอน โดยใช้ในช่วงเวลาที่ต่างกัน ต้องคำนึงถึงความสะอาดและการจัดพื้นที่ที่ใช้สอยให้เหมาะสมกับลักษณะของแต่ละกิจกรรม

หากเป็นอาคารชั้นเดียวต้องมีฝ้าใต้หลังคา แต่หากเป็นอาคารที่มีมากกว่าหนึ่งชั้นขึ้นไป ควรจัดให้ชั้นบนสุดมีฝ้าใต้หลังคา โดยมีความสูงจากพื้นถึงเพดานไม่ควรน้อยกว่า 2.00 เมตร แต่ในกรณีที่มีความสูงเกินกว่า 2.00 เมตร อาจไม่มีฝ้าเพดานก็ได้

3. การบริหารจัดการ

3.1 การจัดให้มีบุคลากรที่จำเป็นในการดำเนินงานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็ก

ในการดำเนินงานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็ก ต้องมีบุคลากรดังต่อไปนี้

3.1.1 เจ้าของกิจการ

3.1.2 ผู้ดำเนินการ

3.1.3 แพทย์พยาบาล หรือโรงพยาบาล สถานพยาบาล
สถานเฝ้าเลี้ยง คลินิก ที่สามารถติดต่อได้ทันทีในกรณีฉุกเฉิน

3.1.4 ผู้ทำหน้าที่และทำกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

1) ผู้เลี้ยงดูเด็ก
2) ผู้จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการ
เรียนรู้ของเด็ก

3) ผู้ประกอบอาหาร

4) ผู้ทำความสะอาด

อนึ่ง เจ้าหน้าที่คนหนึ่งๆ อาจทำหน้าที่เกินกว่า
หนึ่งประการได้ แต่ต้องมีจำนวนที่เหมาะสมกับจำนวนเด็ก

3.2 วิธีการขออนุญาตจัดตั้ง

ในการขออนุญาตจัดตั้ง เจ้าของกิจการต้องขออนุญาต
จัดตั้งให้ถูกต้องตามระเบียบข้อบังคับหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดย
ส่วนกลางให้ยื่นขอ ณ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ สำหรับส่วน
ภูมิภาคให้ยื่นขอ ณ ที่สำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัดใน
จังหวัดที่จะจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก ส่วนหน่วยราชการที่จัดบริการ
สถานรับเลี้ยงเด็ก ให้ติดต่อกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการเพื่อขอ
ขึ้นทะเบียนไว้

ในการขออนุญาตจัดตั้งต้องจัดให้มีป้ายชื่อเป็นภาษา
ไทยขนาดใหญ่ มองเห็นได้ง่ายติดไว้ ณ ที่ตั้งสถานรับเลี้ยงเด็กในที่
เปิดเผย

3.3 การจัดทำทะเบียนและการจัดเก็บข้อมูล

ในการดำเนินการจะต้องมีการจัดทำบันทึกรายละเอียด
ที่จำเป็นสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ได้แก่

3.3.1 บัญชีรายชื่อและประวัติของเด็ก

3.3.2 ทะเบียนรับ-จำหน่ายเด็ก

3.3.3 รายการและตารางเวลาอาหารประจำวันของเด็ก

3.3.4 ตารางกิจกรรมประจำวัน

3.3.5 บันทึกประจำวันตัวเด็ก ได้แก่ ติดตามการเจริญเติบโต (ชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง) พัฒนาการ บริการสุขภาพ รวมทั้งการให้ภูมิคุ้มกันโรค

3.3.6 แผ่นป้ายโทรศัพท์ติดต่อสถานพยาบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลความปลอดภัยของเด็กในกรณีฉุกเฉิน

3.4 วัสดุอุปกรณ์

3.4.1 ตู้หรือชั้นวางสิ่งของ

ต้องมีเพียงพอและอยู่ในสภาพใช้งานได้ เคลื่อนย้ายสะดวก อาจดัดแปลงจากที่มีอยู่แล้วมาใช้ได้ แต่ต้องมีความสูงที่เหมาะสมกับเด็ก

3.4.2 เครื่องใช้ในการนอน

ต้องจัดให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก ถูกสุขลักษณะ สะอาด มีจำนวนเพียงพอ และไม่ใช้ร่วมกัน เช่น เครื่องปูนอนและหมอน เป็นต้น

3.4.3 ภาชนะสำหรับเด็กใช้ในการบริโภค

ต้องมีเพียงพอสำหรับเด็กแต่ละคน และทำจากวัสดุที่ถูกต้องสุขลักษณะ ไม่เป็นพิษ ทนทาน ไม่แตกหักง่าย และทำความสะอาดได้ง่าย

3.4.4 ที่ดื่มน้ำ

ต้องจัดให้มีภาชนะใส่น้ำที่สะอาด มีฝาปิด และน้ำดื่มที่สะอาด ถูกสุขลักษณะ

3.4.5 เครื่องใช้ในการทำความสะอาด

ต้องจัดให้มีผ้าอ้อม แปรงสีพื้น - ยาสีพื้น ผ้าเช็ดมือ และผ้าเช็ดตัว เพียงพอสำหรับเด็กแต่ละคน และไม่ใช้ปะปนกัน

3.4.6 โต๊ะและเก้าอี้

ควรมีขนาดหลากหลาย เหมาะสมกับวัยของเด็ก และมีความปลอดภัย

3.4.7 เครื่องชั่งน้ำหนัก - วัดส่วนสูง

จัดให้มีเครื่องชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงไว้อย่างน้อย

1 ชุด

3.5 ที่เก็บสิ่งปฏิกูล

ต้องมีที่เก็บสิ่งปฏิกูลทั้งภายในและภายนอกอาคาร มีจำนวนเพียงพอ ถูกสุขลักษณะ และมีการกำจัดสิ่งปฏิกูลทุกวัน

4. บุคลากร

4.1 เจ้าของกิจการ

4.1.1 คุณสมบัติของเจ้าของ

1) มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ จบการศึกษาระดับภาคบังคับ

2) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี โดยเฉพาะประวัติการกระทำผิดต่อเด็ก หรือละเมิดสิทธิเด็ก

3) ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิดที่เป็นลหุโทษ หรือความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

4) มีใบรับรองแพทย์ระบุว่า มีสุขภาพแข็งแรง ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรงและไม่เป็นผู้วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

5) ผ่านการปฐมนิเทศสำหรับการเป็นเจ้าของกิจการ และได้รับการนิเทศในระยะเวลาอันควร จากฝ่ายส่งเสริมและพัฒนาเด็ก ส่วนคุ้มครองสวัสดิภาพหญิงและเด็ก กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ สำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัด กระทรวงการพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

ในกรณีที่เจ้าของกิจการเป็นผู้ดำเนินการ ต้องมีคุณสมบัติของผู้ดำเนินการทุกประการ ในกรณีนิติบุคคล เป็นเจ้าของสถานรับเลี้ยงเด็ก นิติบุคคลนั้นต้องตั้งผู้แทน ซึ่งมีคุณสมบัติตามข้อ (1) - (5)

4.1.2 หน้าที่ความรับผิดชอบ

เจ้าของกิจการจะต้องให้ผู้ดำเนินการทำหน้าที่รับผิดชอบจัดให้มีบริการดังนี้

1) ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานสถานรับเลี้ยงเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี

2) ดูแลเด็กและรับผิดชอบต่อความเป็นอยู่ของเด็ก ตลอดเวลาที่เด็กอยู่ในสถานรับเลี้ยงเด็กด้วยความรักความอบอุ่นและความเสมอภาค

3) แจ้งให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองทราบ และยินยอมที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานรับเลี้ยงเด็ก มีการสร้างความสัมพันธ์กับบิดามารดาหรือผู้ปกครองเด็ก

4) เปิดโอกาสให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง และประชาชนเข้าเยี่ยมชมสถานที่ ตลอดจนการดำเนินงานเลี้ยงดูเด็กได้

5) สนับสนุนการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กในรูปของการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็ก การฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรและการสร้างเครือข่ายกับชุมชน

4.2 ผู้ดำเนินการ

1) มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

2) มีวุฒิการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย หรือมีวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษาปฐมวัยหรือพัฒนาการเด็ก หรือผ่านการอบรมตามหลักสูตรที่กำหนดหรือมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย (อายุต่ำกว่า 3 ปี) อย่างน้อย 1 ปี

3) ต้องมีความรู้เรื่องโภชนาการและอาหารเป็นอย่างดี

4) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

5) ไม่มีประวัติการกระทำผิดต่อเด็ก หรือละเมิดสิทธิเด็ก

6) ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิดที่เป็นลหุโทษหรือความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

7) มีใบรับรองแพทย์ระบุว่า มีสุขภาพแข็งแรง ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง และไม่เป็นผู้วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

4.3 ผู้เลี้ยงดูเด็ก

4.3.1 คุณสมบัติของผู้เลี้ยงดูเด็ก

1) มีอายุไม่น้อยกว่า 18 ปีบริบูรณ์

2) มีพื้นความรู้อย่างน้อย จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 9 ปี และเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน

3) ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับวิถีเลี้ยงดูเด็ก ตามหลักสูตรพื้นฐานการอบรมผู้เลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี เป็นอย่างต่ำ ก่อนเริ่มปฏิบัติงาน หรือภายใน 3 เดือน

4) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

5) ไม่มีประวัติการกระทำผิดต่อเด็ก หรือละเมิดสิทธิเด็ก

6) ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิดที่เป็นลหุโทษ หรือความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

7) มีสุขภาพแข็งแรง ผ่านการตรวจสุขภาพก่อนปฏิบัติงาน ทั้งนี้ต้องมีใบรับรองแพทย์และต้องมีการตรวจสุขภาพอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

8) มีสุขภาพจิตดี ต้องไม่เป็นผู้วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ และไม่เป็นผู้ติดสารเสพติด

9) มีระดับวุฒิภาวะ และบุคลิกลักษณะเหมาะสม ทั้งทางด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม มีความตั้งใจที่จะปฏิบัติต่อเด็กด้วยความรัก ความอ่อนโยน ที่จะเลือกอำนวยความสะดวกการทำงานที่เลี้ยงดูเด็กได้อย่างเหมาะสม

10) เป็นบุคคลที่มีความรักเด็ก มีอุปนิสัยสุขุมเยือกเย็น และมีความขยันอดทน

4.3.2 อัตราส่วนระหว่างผู้เลี้ยงดูกับเด็ก

ผู้เลี้ยงดูเด็ก 1 คนต่อเด็กอายุ 0-1 ปี ไม่เกิน 3 คน

ผู้เลี้ยงดูเด็ก 1 คนต่อเด็กอายุ 1-3 ปี ไม่เกิน 6 คน

4.4 ผู้ประกอบอาหาร

ต้องมีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องโภชนาการสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นอย่างดี ต้องมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับเจ้าของกิจการ ยกเว้นข้อ (5) รักษาความสะอาด ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง มีสุขภาพอนามัยดี และต้องมีใบรับรองแพทย์เช่นเดียวกับผู้เลี้ยงดูเด็ก

5. ลักษณะบริการ

5.1 บริการอาหารและโภชนาการ

เน้นการให้เด็กดื่มนม ต้องจัดอาหารให้เด็กรับประทานอย่างมีคุณภาพ มีสารอาหารครบทั้ง 5 หมู่ และมีปริมาณเหมาะสมกับวัยในแต่ละมื้อ เพื่อฝึกให้เด็กมีสุขนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร และจัดให้มีตารางอาหารประจำวันสำหรับเด็กล่วงหน้า พร้อมทั้งแสดงรายการอาหารประจำวันให้ทราบ

5.2 บริการสุขภาพ

ต้องชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงและให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองเรื่องภูมิคุ้มกันโรคตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ทั้งนี้ต้องจัดให้มีมาตรการป้องกันโรคติดต่อ และต้องจัดทำบันทึกรายงานสุขภาพประจำตัวเด็ก (ใช้แบบสมุดบันทึกสุขภาพเด็ก) เพื่อแจ้งให้ผู้ปกครองทราบและแสดงความยินยอม

ในกรณีที่เด็กเจ็บป่วยต้องดูแลอย่างใกล้ชิด และให้การปฐมพยาบาลเบื้องต้นหรือนำเด็กไปพบแพทย์ ในกรณีที่เป็นอันตรายเร่งด่วนต้องรายงานผู้ปกครองทราบโดยด่วน

5.3 บริการด้านการพัฒนาเด็กรอบด้าน

ต้องให้การดูแลเด็กด้วยความรัก ความเอาใจใส่ จัดกิจกรรมให้เด็กได้พัฒนา ประสาทสัมผัสทั้ง 5 และการเคลื่อนไหว

ต่างๆ เปิดโอกาสให้เด็กได้สังเกต สำรวจ ค้นคว้า ทดลองแก้ปัญหา และสร้างสรรค์ผลงานด้วยตัวเอง พร้อมทั้งได้เรียนรู้จากของจริงและสื่อการเรียนรู้ต่างๆ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยและความเหมาะสมตามวัยของเด็กเป็นหลัก ให้เด็กได้เลือกกิจกรรมที่หลากหลายตามความสนใจ จัดบรรยากาศให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นๆ และกับผู้ใหญ่ ให้เด็กรู้จักอยู่ร่วมกันในสังคม รวมทั้งปลูกฝังความมีวินัยในตนเอง และมีโอกาสได้แสดงออกตามความรู้สึกของเด็กเป็นหลัก

5.4 บริการด้านการให้ความรู้และการมีส่วนร่วมของพ่อแม่/ผู้ปกครอง

ต้องมีการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับพ่อแม่ผู้ปกครอง โดยมีการจัดการประชุมนิเทศ มีการพบปะพูดคุย ประชุมผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งมีแหล่งความรู้ให้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครองในการดูแลสุขภาพ ทันทสุขภาพ และพัฒนาการของเด็ก ตลอดจนให้คำปรึกษาแนะนำปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเด็ก

5.5 บริการสื่ออุปกรณ์ของเล่นและเครื่องเล่นในการพัฒนาเด็ก

ต้องจัดวัสดุอุปกรณ์ของเล่นและเครื่องเล่นให้มีจำนวนเพียงพอทั้งในร่มและกลางแจ้ง ซึ่งอาจจะดัดแปลงหรือประดิษฐ์ขึ้นจากวัสดุพื้นบ้าน วัสดุธรรมชาติ เศษวัสดุ หรือสิ่งของเหลือใช้ที่มีความปลอดภัย มีความหลากหลาย และเหมาะสมกับวัยของเด็ก

6. ความปลอดภัย

6.1 มาตรการป้องกันความปลอดภัย

6.1.1 ติดตั้งอุปกรณ์ระบบความปลอดภัย หรือเครื่องตัดไฟภายในอาคารสถานรับเลี้ยงเด็ก

6.1.2 ติดตั้งเครื่องดับเพลิง อย่างน้อย 1 เครื่อง ในแต่ละชั้นของอาคาร

6.1.3 ติดตั้งปลั๊กไฟให้สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร ถ้าติดตั้งต่ำกว่าที่กำหนดจะต้องมีฝาปิดที่ปลอดภัย เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กเล่นได้ และควรหลีกเลี่ยงการใช้สายไฟต่อพ่วง

6.1.4 หลีกเลี่ยงเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ทำด้วยวัสดุที่แตกหักง่าย หรือมีส่วนแหลมคม หากเป็นไม้ต้องไม่มีเสี้ยนหรือเหลี่ยมคม

6.1.5 มีตู้เก็บยาและเครื่องเวชภัณฑ์ในการปฐมพยาบาล อยู่ในที่สูง สะดวกต่อการหยิบใช้ และเก็บในที่ปลอดภัยให้พ้นมือเด็ก

6.1.6 ใช้วัสดุกันลื่นในบริเวณห้องน้ำ-ห้องส้วม และเก็บสารเคมีหรือน้ำยาทำความสะอาดไว้ในที่ปลอดภัยให้พ้นมือเด็ก

6.1.7 มีระบบลิ้อคประตูออกนอกบริเวณสถานรับเลี้ยงเด็กสำหรับเจ้าหน้าที่เปิดได้ และควรมีกริ่งสัญญาณเรียกหน้าประตู สำหรับห้องครัว/สถานที่ประกอบอาหาร ควรมีประตูเปิด-ปิดที่ปลอดภัยที่เด็กเข้าไปไม่ได้

6.1.8 ไม่มีหลุมหรือบ่อน้ำที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็ก ในบริเวณโดยรอบอาคาร รวมทั้งไม่ควรปลูกต้นไม้ที่มีหนามแหลมคม

6.1.9 ติดตั้งอุปกรณ์เพื่อป้องกันพาดน้ำโรคและมีมาตรการป้องกันด้านสุขอนามัย

6.1.10 มีตู้หรือชั้นเก็บวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ที่แข็งแรงมั่นคง สำหรับวัสดุอุปกรณ์ที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็ก มีการจัดแยกให้พ้นมือเด็ก

6.2 การเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน

6.2.1 มีการฝึกซ้อมวิธีป้องกันและวิธีป้องกันภัยพิบัติให้แก่นักบุคลากรและเด็กไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง

6.2.2 มีการอบรมบุคลากรเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น เกี่ยวกับอุบัติเหตุ และ ความเจ็บป่วยฉุกเฉินของเด็ก

6.2.3 มีหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉิน อุปกรณ์และเครื่องใช้ปฐมพยาบาลติดไว้ในที่เปิดเผย

6.2.4 มีสมุดบันทึกสุขภาพและพัฒนาการของเด็ก เช่น สมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็ก ของกรมอนามัย พร้อมเมื่อพาเด็กไปพบแพทย์

7. อนามัยสิ่งแวดล้อม

7.1 ภายในอาคาร

7.1.1 แสงสว่าง

ต้องมีแสงสว่างเพียงพอโดยสม่ำเสมอทั่วทั้งห้องที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก (ห้องจัดกิจกรรมควรมีความเข้มของแสงระหว่าง 200-400 ลักส์ ห้องนอนควรมีความเข้มของแสงระหว่าง 100-150 ลักส์ ห้องน้ำห้องส้วมควรมีความเข้มของแสงประมาณ 200 ลักส์)

7.1.2 เสียง

ต้องอยู่ในระดับที่ไม่ดังเกินไป โดย

- ระดับเสียงภายในอาคารขณะเด็กหลับ ไม่เกิน 35-40 เดซิเบล ขณะทำกิจกรรมอยู่ระหว่าง 45-50 เดซิเบล

- ระดับเสียงภายนอกอาคารไม่เกิน 70 เดซิเบล

7.1.3 การถ่ายเทอากาศ

ต้องมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก โดยพื้นที่ของหน้าต่าง ประตู และช่องลม รวมกันแล้วประมาณ 20 % ของพื้นที่ห้อง ในกรณีที่เป็นห้องกระจกหรืออยู่ในบริเวณโรงงาน ที่มีมลพิษ ต้องติดเครื่องปรับอากาศ และมีเครื่องฟอกอากาศอย่างเหมาะสม ในบริเวณที่มีเด็กอยู่ต้องเป็นเขตปลอดบุหรี่

7.1.4 สภาพพื้นภายในอาคาร

ต้องไม่ลื่นและไม่ชื้น ควรเป็นพื้นไม้หรือปูด้วยวัสดุที่มีความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ

7.1.5 บันได

ต้องมีความกว้างของบันไดแต่ละช่วงไม่น้อยกว่า 1 เมตร ซานพักของบันไดต้องไม่น้อยกว่าความกว้างของบันได ลูกตั้งของบันไดต้องสูงไม่เกิน 17.50 เซนติเมตร ลูกนอนต้องกว้างไม่น้อยกว่า 20 เซนติเมตร บันไดทุกชั้นต้องมีราวและลูกกรงสูงไม่น้อยกว่า 90 เซนติเมตร มีราวเตี้ยเหมาะกับเด็กเกาะขึ้นบันได และระยะห่างของลูกกรงต้องไม่เกิน 15 เซนติเมตร ทั้งนี้โดยต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็ก ในกรณีที่มีบันไดอยู่เดิมแล้ว หากสามารถปรับได้ก็ควรดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

7.2 ภายนอกอาคาร

7.2.1 รั้ว

มีรั้วกันบริเวณให้เป็นสัดส่วน เพื่อความปลอดภัยของเด็ก และควรมีทางเข้า-ออกไม่น้อยกว่าสองทาง ถ้ามีทางเดียว ต้องมีความกว้างประมาณ 2.00 เมตร

7.2.2 มลภาวะ

1) ต้องดูแลและกำจัดเก็บสิ่งปฏิกูลให้เหมาะสม ไม่ปล่อยให้ เป็นแหล่งเพาะหรือแพร่เชื้อโรค และควรมีการกำจัดสิ่งปฏิกูลทุกวัน

2) ต้องมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย และถูกสุขลักษณะ และควรตั้งอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุข ฝุ่นละออง กลิ่น หรือเสียงรบกวนเกินควร

7.2.3 ที่เล่นกลางแจ้ง

ต้องมีพื้นที่เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 2.00 ตารางเมตรต่อเด็ก 1 คน ขณะเล่น โดยจัดให้มีเครื่องเล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัย และมีจำนวนพอสมควรกับจำนวนเด็ก

ในกรณีที่ไม่สามารถจัดให้มีที่เล่นกลางแจ้ง เป็นการเฉพาะหรือในสถานที่อื่นได้ อาจปรับใช้ที่ในร่มแทนก็ได้ โดยมีพื้นที่ตามกำหนดหรืออาจจัดกิจกรรมกลางแจ้งในสถานที่อื่นที่เหมาะสม เช่น บริเวณวัด หรือสวนสาธารณะ เป็นต้น

7.2.4 ระเบียง

ต้องมีความกว้างของระเบียงไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร และหากมีที่นั่งตามระเบียงด้วย ระเบียงต้องกว้างไม่น้อยกว่า 1.75 เมตร ขอบระเบียงต้องสูงจากที่นั่งไม่น้อยกว่า 70 เซนติเมตร

8. การแสวงหาแหล่งข้อมูล และเครือข่ายการดำเนินงาน

(โปรดดูรายละเอียดในมาตรฐานผู้เลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี หน้า 3 ในหัวข้อการใช้ประโยชน์จากแหล่งข้อมูล ความรู้ และเครือข่ายการปฏิบัติงาน)

9. การติดตามและให้คำปรึกษาแนะนำในการดำเนินงานพัฒนาเด็ก

9.1 การติดตามและประเมินผล

9.1.1 การประเมินพัฒนาการของเด็ก

1) ด้านสุขภาพเด็ก ใช้สมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็ก (กรมอนามัย) หรือแบบรายงานพัฒนาการเด็ก (กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ) หรือแบบบ่งชี้พฤติกรรมตามวัยของเด็ก (หน่วยงานอื่นๆ) เพื่อบันทึกการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงทุกเดือน รวมทั้งการให้ภูมิคุ้มกันโรค บันทึกการเจ็บป่วย และการดูแลรักษาเป็นระยะๆ อย่างน้อย 3 เดือนต่อครั้ง

2) ด้านพัฒนาการเด็ก ใช้สมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็ก (กรมอนามัย) หรือแบบรายงานพัฒนาการเด็ก (กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ) หรือแบบบ่งชี้พฤติกรรมตามวัยของเด็ก และแจ้งให้ผู้ปกครองทราบเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง รวมทั้งในเรื่องพฤติกรรมที่สงสัยว่าจะมีปัญหาเพื่อร่วมมือกันแก้ไขปัญหาในการประเมินด้านพัฒนาการเด็กอาจใช้วิธีการสังเกต การร่วมสนทนา หรือจากผลงานของเด็กร่วมด้วย นอกจากนี้ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินพัฒนาการเด็กอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

9.1.2 การประเมินคุณภาพการปฏิบัติงานของผู้เลี้ยงดูเด็ก

1) การประเมินภายใน ให้ผู้ดำเนินการประเมินผู้เลี้ยงดูเด็กทุก 6 เดือนในเรื่องความรู้ ความสามารถ ทักษะในการเลี้ยงดูเด็กตามมาตรฐาน เจตคติและความพึงพอใจต่อผู้เลี้ยงดูเด็ก รวมทั้งมีการประเมินเจตคติและความพึงพอใจของผู้เลี้ยงดูเด็กต่อ

หน้าที่ความรับผิดชอบและการประเมินเจตคติและความพึงพอใจของผู้ปกครองเด็กต่อผลการปฏิบัติงานของผู้เลี้ยงดูเด็ก

2) การประเมินภายนอก ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของหน่วยงานที่รับผิดชอบงานพัฒนาเด็กปฐมวัย

9.1.3 การประเมินผลการดำเนินงานของสถานรับเลี้ยงเด็ก

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องจัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานเพื่อประกอบการขออนุญาตจัดตั้ง หลังการได้รับอนุญาตจัดตั้ง และการขอต่อใบอนุญาตจัดตั้งของสถานรับเลี้ยงเด็ก ดังนี้

1) การจัดการอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และอนามัยสิ่งแวดล้อม

2) การบริหารจัดการการเงินและบุคลากร

3) การบริหารและจัดบริการพัฒนาเด็ก

4) การกำกับ ติดตาม ดูแลจากเจ้าของกิจการ หรือผู้ดำเนินการภายในสถานรับเลี้ยงเด็ก

5) การกำกับ ติดตาม ดูแลจากผู้เกี่ยวข้องภายนอก จากแหล่งอื่นๆ เช่น เจ้าหน้าที่

6) การจัดทำสรุปรายงานผลการดำเนินงานกิจการเกี่ยวกับการดำเนินงานทุกๆ ด้าน ปีละ 1 ครั้ง

9.2 การให้คำปรึกษาแนะนำ

9.2.1 จัดประชุมเพื่อติดตามการดำเนินงานของสถานรับเลี้ยงเด็ก โดยหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

9.2.2 ออกตรวจเยี่ยมสถานรับเลี้ยงเด็ก และให้คำปรึกษา แนะนำ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง โดยหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อปฏิบัติสถานรับเลี้ยงเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ที่มีการดำเนินงานก่อนมาตรฐานฉบับนี้ประกาศใช้

ส่งเสริมสนับสนุนสถานรับเลี้ยงเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปีให้สามารถปรับปรุงการดำเนินงานให้สอดคล้องกับมาตรฐานในระยะเวลาที่เหมาะสม ในกรณีที่สถานรับเลี้ยงเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปีมีเด็กจำนวนไม่ถึง 6 คน ควรแจ้งชื่อเพื่อขอขึ้นทะเบียน ส่วนกลางที่ฝ่ายส่งเสริมและพัฒนาเด็ก ส่วนคุ้มครองสวัสดิภาพหญิงและเด็ก สำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าหญิงและเด็ก กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำหรับส่วนภูมิภาคที่สำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัดที่จัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการให้คำปรึกษา แนะนำ และการสำรวจข้อมูล

มาตรฐานของโรงเรียนเอกชน สอนการดูแลเด็กเล็ก

โรงเรียนเอกชนสอนการดูแลเด็กเล็ก หมายถึง สถานศึกษา ที่จัดการศึกษาระดับต่ำกว่าชั้นปริญญาตรีแก่นักเรียนทุกผลัดรวม กันเกินเจ็ดคนขึ้นไป โดยจัดตั้งตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 และมีเจตนาจะเปิดสอนให้กับผู้สนใจเรียนการดูแลเด็กเล็ก โรงเรียนดังกล่าวต้องมีมาตรฐานในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. สถานที่และอาคาร
2. ครู
3. หลักสูตรและสถานที่ฝึกปฏิบัติพร้อมอุปกรณ์
4. ความจุนักเรียน
5. การประเมินผลการเรียนและการออกประกาศนียบัตร
6. การเก็บค่าธรรมเนียมการเรียน
7. การดำเนินงานกิจการโรงเรียน

โดยในแต่ละมาตรฐานมีรายละเอียดดังนี้

1. สถานที่และอาคาร

1.1 อาคารและสถานที่ตั้งของโรงเรียน มีลักษณะ ดังต่อไปนี้

1) สถานที่และบริเวณโรงเรียน ต้องมีลักษณะกว้างขวาง พอแก่กิจการของโรงเรียน ดังนี้

1.1) หลักสูตรที่โรงเรียนเปิดสอนที่มีระยะเวลาเรียนไม่เกิน 6 เดือนและไม่เกิน 600 ชั่วโมง ต้องมีพื้นที่ใช้สอยไม่น้อยกว่า 100 ตารางเมตร

1.2) หลักสูตรที่โรงเรียนเปิดสอนที่มีระยะเวลาเรียนเกิน 6 เดือน หรือ ไม่เกิน 1 ปี และไม่เกิน 1,200 ชั่วโมง ต้องมีพื้นที่ใช้สอยไม่น้อยกว่า 200 ตารางเมตร

ทั้งนี้ สถานที่ตั้งของโรงเรียนไม่ขัดต่อสุขลักษณะหรืออนามัยของนักเรียน การคมนาคมสะดวก ตั้งอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ไม่อยู่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรมที่อาจเกิดภัยอันตรายใด ๆ หรืออยู่ใกล้สถานที่ซึ่งไม่เหมาะสมแก่กิจการของโรงเรียน

2) ผู้ขอจัดตั้ง ต้องมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินและอาคาร หรือกรณีเช่าต้องมีสัญญาเช่าอาคารจากผู้มีสิทธิในการให้เช่าที่กำหนดระยะเวลาไม่น้อยกว่า 3 ปี โดยระบุวัตถุประสงค์การเช่าเพื่อใช้จัดตั้งโรงเรียน ยกเว้นกรณีการเช่าที่ดินของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ที่ราชพัสดุ ที่ศาสนสมบัติกลาง ที่ธรณีสงฆ์ หรือที่องค์การของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ

3) อาคารต้องเป็นเอกเทศ หรืออาคารร่วมต้องแยกเป็นสัดส่วนไม่ปะปนกับกิจการอื่น และเป็นอาคารที่มีความมั่นคงแข็งแรงเพียงพอที่จะใช้จัดการเรียนการสอน

4) ต้องเป็นอาคารที่ได้รับอนุญาตก่อสร้าง หรือใบอนุญาตต่อเติมอาคารจากทางราชการให้ใช้เป็นอาคารเรียนเพื่อการศึกษา เว้นแต่ในกรณีที่ไม่สามารถหาเอกสารจากทางราชการได้ ให้วิศวกรที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพวิศวกรรม เป็นผู้ตรวจสอบและรับรองความมั่นคงแข็งแรงของอาคาร

5) ต้องจัดให้มีทางหนีไฟและความปลอดภัยของอาคาร ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารหรือตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ 47 (พ.ศ. 2540) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ในเรื่องการป้องกันอัคคีภัย

6) ต้องติดตั้งอุปกรณ์ตัดวงจรไฟฟ้าแบบอัตโนมัติ

1.2 ห้องเรียนและห้องประกอบอื่น ๆ มีดังนี้

1) ห้องเรียน ต้องมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 20 ตารางเมตร และมีส่วนกว้างไม่น้อยกว่า 3.50 เมตร กรณีจำเป็นหากจะจัดการเรียนการสอนหรือฝึกปฏิบัติเป็นรายบุคคล สามารถจัดห้องเรียนได้ตามความเหมาะสมของหลักสูตร

2) ห้องเรียน ห้องประกอบ ต้องมีแสงสว่างพอเพียงและมีระบบถ่ายเทอากาศที่ถูกต้องลักษณะ

3) มีห้องธุรการและหรือห้องพักครูแยกต่างหากจากห้องเรียน

4) จัดให้มีพื้นที่หรือห้องสำหรับพักผ่อนให้เพียงพอับจำนวนนักเรียนที่มีอยู่ตามสมควร

5) จัดให้มีน้ำดื่ม น้ำใช้ที่สะอาดถูกต้องลักษณะให้เพียงพอตามจำนวนนักเรียนที่มีอยู่

6) มีห้องส้วมแยกชาย-หญิง โดยถืออัตราส่วนจำนวนนักเรียน 35 คน ต่อ 1 ที่ หากเปิดสอนในแต่ละรอบเกิน 20 คนขึ้นไปให้เพิ่มอีก 1 ที่

2. ครู

คุณสมบัติครูใหญ่และครู

2.1 ครูใหญ่จะต้องมีความรู้ปริญญาตรีและมีประสบการณ์การทำงานในสาขาที่เกี่ยวข้องหรือทำการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี

2.2 ครู ต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1) ต้องมีความรู้ปริญญาตรีในสาขาวิชาที่สอน

2) ต้องมีความรู้ปริญญาตรีในสาขาอื่น และมี

ประกาศนียบัตรที่แสดงถึงความรู้ ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่สอน

3) ต้องมีความรู้ไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์เคยประกอบอาชีพในสาขาวิชาที่สอนเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี

4) สำหรับการสอนในสาขาวิชาที่ขาดแคลนหรือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นต้องมีความรู้พื้นฐานการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเทียบเท่าและมีความรู้ ความชำนาญและมีประสบการณ์เคยประกอบอาชีพในสาขาวิชาที่สอนเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 10 ปี

2.3 ครูชาวต่างประเทศ ต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

1) ต้องมีความรู้ปริญญาตรีในสาขาวิชาที่สอน

2) ต้องมีความรู้ ปริญญาตรีในสาขาอื่น และมีประกาศนียบัตรที่แสดงถึงความรู้ ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่สอน

3) สำหรับการสอนในสาขาวิชาที่ขาดแคลน ต้องมีประกาศนียบัตรในสาขาวิชาที่สอน และมีความรู้ ความชำนาญ และมีประสบการณ์เคยประกอบอาชีพในสาขาวิชาที่สอนเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 10 ปี

2.4 จำนวนครูต่อนักเรียน

1) ห้องเรียนภาคทฤษฎี จะต้องจัดให้มีครู 1 คน ต่อนักเรียนไม่เกิน 40 คน

2) ห้องเรียนภาคปฏิบัติ ต้องจัดให้มีครู 1 คน ต่อนักเรียนไม่เกิน 20 คน

3. หลักสูตรและสถานที่ฝึกปฏิบัติพร้อมอุปกรณ์

3.1 หลักสูตรที่ใช้ในการสอน

1) ต้องเป็นหลักสูตรมีระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี และไม่เกิน 1,200 ชั่วโมง ทั้งนี้ สามารถแบ่งหลักสูตรเป็นระดับต้น ระดับกลาง ระดับสูง หรือเรียนรวมทุกระดับก็ได้ โดยผู้เรียนจบแต่ละระดับหรือเรียนรวมทุกระดับ สามารถนำไปประกอบอาชีพได้

2) การขอใช้หลักสูตรของโรงเรียน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานกำหนด และจะใช้ได้เมื่อกระทรวงศึกษาธิการพิจารณาอนุญาตให้ใช้เท่านั้น

3.2 โรงเรียน ต้องมีอุปกรณ์การสอน เครื่องมือ และสถานที่ฝึกปฏิบัติที่เหมาะสมเพียงพอและสอดคล้องกับหลักสูตร

4. ความจุนักเรียน

4.1 ห้องเรียนภาคทฤษฎี ให้คำนวณความจุ 1.5 ตารางเมตร ต่อนักเรียน 1 คน

4.2 ห้องเรียนภาคปฏิบัติ ให้คำนวณความจุนักเรียนตามจำนวนอุปกรณ์

5. การประเมินผลการเรียนและการออกประกาศนียบัตร

โรงเรียนเป็นผู้ประเมินผลการเรียนและออกประกาศนียบัตรให้แก่นักเรียนตามเงื่อนไขที่กำหนดในหลักสูตร

การออกประกาศนียบัตรต้องเป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

6. การเก็บค่าธรรมเนียมการเรียน

การขอเก็บค่าธรรมเนียมการเรียน ให้คำนึงถึงค่าใช้จ่ายในการ

จัดการศึกษาของโรงเรียน สภาพท้องถิ่น และนโยบายของรัฐในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

7. การดำเนินกิจการโรงเรียน

7.1 ให้ผู้รับใบอนุญาตติดประกาศให้เห็นได้ชัดเจนในเรื่องต่อไปนี้

- 1) ใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียน
- 2) ใบอนุญาตให้เป็นผู้จัดการ
- 3) ใบอนุญาตให้เป็นครูใหญ่และครู
- 4) ใบอนุญาตให้เก็บค่าธรรมเนียมการเรียน
- 5) ข้อมูลอื่น ๆ ที่จำเป็น เช่น รายชื่อครู อาจารย์

หลักสูตร ระเบียบการ และ รายการวัสดุอุปกรณ์

7.2 ผู้อนุญาตอาจจะให้ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งโรงเรียนวางเงินประกันตามที่เห็นสมควรเพื่อเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค ตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานกำหนด

7.3 โรงเรียนต้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการเสนอต่อผู้อนุญาตทุกปี และจะต้องมาขึ้นขอต่อใบอนุญาตทุก ๆ 3 ปี ตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานกำหนด

7.4 โรงเรียนที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งอยู่ก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้เปิดทำการสอนต่อไปได้ ภายในเวลา 3 ปี หรือ หากมีการเปลี่ยนแปลงกิจการโรงเรียนก็ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบนี้

เว้นแต่โรงเรียนที่ได้รับอนุญาตเปิดทำการสอนหลักสูตรที่มีระยะเวลาเรียนเกิน 1 ปี และ เกิน 1,200 ชั่วโมง ให้เปิดทำการสอนตามหลักสูตรที่ได้รับอนุญาตต่อไปได้

หลักสูตรพื้นฐานการอบรมผู้เลี้ยงดูเด็ก อายุต่ำกว่า 3 ปี

1. ชื่อหลักสูตร พื้นฐานการอบรมผู้เลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี

2. หลักการ

เด็กเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า และเป็นอนาคตของประเทศ การเลี้ยงดูเด็กให้เติบโตอย่างมีคุณภาพเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะเด็กปฐมวัยในช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิด ถึง 3 ปี ควรได้รับการเลี้ยงดูอย่างถูกต้องและตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานอย่างเหมาะสม เพื่อจะได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ ทั้งนี้ ถ้าเด็กได้รับการเลี้ยงดูโดยครอบครัวถือเป็นสิ่งที่ดีที่สุด

ในสภาพสังคมปัจจุบัน ครอบครัวมีความจำเป็น พ่อแม่ส่วนหนึ่งไม่สามารถเลี้ยงดูด้วยตนเองได้ จึงต้องนำไปฝากไว้กับสถานรับเลี้ยงเด็ก โดยมีบุคคลทำหน้าที่ในการเลี้ยงดูซึ่งแต่ละคนจะมีคุณภาพแตกต่างกัน และเพื่อให้เด็กได้รับการเลี้ยงดูและมีพัฒนาการที่ดีอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ผู้เลี้ยงดูเด็กนอกจากจะต้องเป็นผู้ที่มีความรักเด็กแล้ว จำเป็นต้องเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กตามหลักสูตรที่กำหนดก่อนเข้ามาทำหน้าที่เป็นผู้เลี้ยงดูเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็ก

ดังนั้น การกำหนดหลักสูตรที่ใช้ในการอบรมผู้เลี้ยงดูเด็กหรือประชาชนทั่วไป ที่จะไปทำหน้าที่เป็นผู้เลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี จำเป็นต้องเป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐาน เพื่อให้ผู้ผ่านการอบรมสามารถ

นำความรู้ไปปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาเด็กให้เติบโตเต็มตามศักยภาพของเด็กต่อไป

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้เลี้ยงดูเด็กให้เหมาะสมในการเป็นผู้เลี้ยงดูเด็กที่ดี มีคุณภาพ และตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง

3.2 เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติที่ดีในการอบรมผู้เลี้ยงดูเด็ก ให้สามารถจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมในการพัฒนาการของเด็กให้เหมาะสมตามวัย

3.3 เพื่อพัฒนาผู้เลี้ยงดูเด็กให้มีทักษะในการประสานกับผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาเด็กให้เป็นไปในแนวทางที่ถูกต้อง

3.4 เพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจในกฎหมายที่เกี่ยวข้องและอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

3.5 เพื่อให้ผู้เลี้ยงดูเด็คนำความรู้และทักษะที่ถูกต้องไปประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. คุณสมบัติผู้เข้ารับการอบรม

4.1 ต้องมีอายุไม่น้อยกว่า 15 ปีบริบูรณ์ มีระดับวุฒิภาวะและบุคลิกลักษณะเหมาะสม มีความเป็นผู้ใหญ่เพียงพอ มีความตั้งใจที่จะเลี้ยงดูเด็ก

4.2 ไม่จำกัดความรู้ สามารถอ่านออกเขียนได้และเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน จบการศึกษาภาคบังคับหรือเป็นผู้มีประสบการณ์การเลี้ยงดูเด็กไม่น้อยกว่า 5 ปี โดยมีหนังสือรับรองจากสถานที่ทำงานก็ให้พิจารณาเป็นราย ๆ ไป

- 4.3 เป็นผู้ที่มีจิตใจรักเด็กและมีเจตคติที่ดีต่อเด็ก
- 4.4 ไม่เป็นผู้ที่มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี
- 4.5 ไม่มีประวัติการกระทำผิดต่อเด็ก หรือละเมิดสิทธิเด็ก
- 4.6 ไม่เป็นผู้เคยต้องได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาให้ถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิดลหุโทษ หรือความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท
- 4.7 มีสุขภาพแข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ และมีใบรับรองแพทย์ระบุว่าปราศจากโรคติดต่อที่ร้ายแรงและไม่มีอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพ

5. ระยะเวลาอบรม

ใช้ระยะเวลาอบรม 210 ชั่วโมง (6 สัปดาห์)

6. ขอบเขตเนื้อหาวิชาและกิจกรรม

- (แบ่งออกเป็น 3 หมวด คือ - หมวดความรู้ทั่วไป
- หมวดความรู้ด้านวิชาชีพ
- หมวดทักษะกิจกรรม

6.1 หมวดความรู้ทั่วไป

6.1.1 บทบาทและหน้าที่ของผู้เลี้ยงดูเด็ก (8 ชั่วโมง แบ่งเป็น ทฤษฎี 3 ปฏิบัติ 5)

- ความสำคัญของบทบาทและหน้าที่
- เจตคติ จริยธรรม คุณธรรมและจรรยาบรรณ
- การสร้างเสริมบุคลิกภาพและนิสัยที่ดีในการทำงาน

- กฎหมายที่เกี่ยวข้องและอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก
- การดูแลสุขภาพของตนเอง

6.1.2 ทักษะการสื่อสาร (3 ชั่วโมง แบ่งเป็น ทฤษฎี 1 ปฏิบัติ 2)

- เทคนิคการสื่อสารและการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี (การประสานสัมพันธ์กับเด็ก ครอบครัว ชุมชน และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง)
- การทำงานร่วมกัน

6.2 หมวดความรู้และทักษะด้านวิชาชีพ

6.2.1 ทักษะการเลี้ยงดูเด็กตามกิจวัตรประจำวัน (31 ชั่วโมง แบ่งเป็น ทฤษฎี 10 ปฏิบัติ 21)

- การชงนมและให้นมเด็ก
- การดูแลรักษาความสะอาดของเด็ก
- การดูแลทันตสุขภาพเด็ก
- การอุ้ม
- การดูแลเรื่องการนอน
- การดูแลเรื่องการขับถ่าย

6.2.2 จิตวิทยาการดูแลเด็กตามวัย (28 ชั่วโมง แบ่งเป็น ทฤษฎี 12 ปฏิบัติ 16)

- พัฒนาการทางร่างกาย
- พัฒนาการทางอารมณ์-จิตใจ
- พัฒนาการทางสังคม
- พัฒนาการทางสติปัญญา
- พัฒนาการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

6.2.3 ประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาเด็กตามวัย
(35 ชั่วโมง แบ่งเป็น ทฤษฎี 10 ปฏิบัติ 25)

- การจัดกิจกรรมพัฒนาความคิดและจินตนาการ
- การจัดกิจกรรมนันทนาการและการเคลื่อนไหว
- การปฏิสัมพันธ์กับเด็ก
- สื่อ ของเล่น เพลง ดนตรี หนังสือ และนิทาน

6.2.4 โภชนาการสำหรับเด็ก (16 ชั่วโมง แบ่งเป็น ทฤษฎี 6 ปฏิบัติ 10)

- ความรู้พื้นฐานด้านโภชนาการสำหรับเด็ก
- อาหารสำหรับเด็ก

6.2.5 มาตรการความปลอดภัยและการแก้ปัญหาฉุกเฉิน
(5 ชั่วโมง แบ่งเป็น ทฤษฎี 2 ปฏิบัติ 3)

- การปฐมพยาบาลเบื้องต้น
- อุบัติเหตุ อันตรายและการป้องกัน

6.3 หมวดทักษะกิจกรรม

6.3.1 การศึกษาดูงาน (14 ชั่วโมง)

6.3.2 การฝึกปฏิบัติการเลี้ยงดูเด็กในสถานประกอบการ
(70 ชั่วโมง)

7. วิธีการอบรม

การเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง การใช้สื่อต่างๆ การอภิปราย การสาธิต และการบรรยาย

8. การประเมินผล

- 8.1 ต้องมีเวลาเข้าอบรมไม่น้อยกว่า 80%
- 8.2 ประเมินผลรายวิชา
- 8.3 ทดสอบก่อนและหลังการอบรม
- 8.4 ประเมินผลหลังการอบรม ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

โดยใช้เกณฑ์การผ่าน 80%

9. วุฒิบัตร

ชื่อวุฒิบัตร : วุฒิบัตรการอบรมผู้เลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี โดย (หน่วยงาน) (วุฒิบัตรออกโดยหน่วยงานที่จัดอบรม)

ข้อสังเกต

1. หลักสูตรนี้เป็นหลักสูตร 210 ชั่วโมงที่เป็นมาตรฐานขั้นต่ำ เป็นหลักสูตรพื้นฐานที่ใช้ในการฝึกอบรมผู้เลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี
2. หลักสูตรอื่นใดที่มีจำนวนชั่วโมงมากกว่า 210 ชั่วโมง ควรให้มีเนื้อหาวิชาของหลักสูตรพื้นฐานการอบรมผู้เลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 210 ชั่วโมง รวมอยู่ด้วย
3. หลักสูตรนี้เป็นการวางรากฐานความรู้ในการเลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี และสามารถพัฒนาต่อเนื่องไปถึงหลักสูตรอื่นได้ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในทุกด้านให้กับเด็ก

ภาคผนวก

หน่วยงานที่เปิดสอน/จัดอบรม

หลักสูตรการเลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี

ปัจจุบันมีหน่วยงานที่เปิดสอนและฝึกอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก ดังนี้

ก. หน่วยงานที่อนุญาตให้เอกชนจัดตั้งโรงเรียนเปิดสอนหลักสูตรการดูแลเด็ก โดยมีระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 420 ชั่วโมง ได้รับประกาศนียบัตร ออกโดยโรงเรียนว่ามีความรู้ตามหลักสูตรที่กำหนด มีดังนี้

1. กระทรวงศึกษาธิการ

1.1 สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ได้แก่

- 1) หลักสูตรการดูแลเด็กเล็ก ระยะเวลา 420 ชั่วโมง
- 2) หลักสูตรการดูแลเด็กเล็กและผู้สูงอายุ ระยะเวลา 840 ชั่วโมง
- 3) หลักสูตรการพัฒนาเด็กปฐมวัย ระยะเวลา 840 ชั่วโมง

ข. หน่วยงานที่จัดอบรมการเลี้ยงดูเด็ก โดยมีระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 210 ชั่วโมง ได้รับวุฒิบัตรออกโดยหน่วยงานที่จัดอบรม มีดังนี้

1. กระทรวงศึกษาธิการ

สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน ได้แก่

- 1) หลักสูตรการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ระยะเวลา 432 ชั่วโมง

2. กระทรวงสาธารณสุข

กรมอนามัย ได้แก่

1) หลักสูตรการอบรมผู้ดูแลเด็กและพัฒนาเด็ก (แรกเกิด - 3 ปี) ระยะเวลา 210 ชั่วโมง (6 สัปดาห์)

3. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

1) หลักสูตรการฝึกอบรมผู้เลี้ยงดูเด็กก่อนประถมศึกษา ระยะเวลา 210 ชั่วโมง

2) หลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุและเด็ก ระยะเวลา 720 ชั่วโมง (6 เดือน)

4. กระทรวงแรงงาน

กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

1) หลักสูตรการฝึกเตรียมเข้าทำงาน สาขาผู้ดูแลเด็ก ระยะเวลา 420 ชั่วโมง (3 เดือน)

2) หลักสูตรการฝึกเตรียมเข้าทำงาน สาขาผู้ดูแลเด็กและผู้สูงอายุ ระยะเวลา 840 ชั่วโมง (6 เดือน)

5. กระทรวงมหาดไทย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น)

1) การอบรมเชิงปฏิบัติการผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระยะเวลา 7 วัน

2) การอบรมครูเชิงปฏิบัติพี่เลี้ยงศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระยะเวลา 5 วัน

ค. ภาคเอกชนอื่นๆ ที่ได้รับอนุมัติแล้วโดยข้อ ก.

รายละเอียดหลักสูตรของหน่วยงานต่างๆ ปรากฏในตาราง

หน่วยงาน	ชื่อหลักสูตร	ระยะเวลา
กระทรวงศึกษาธิการ		
1. สำนักบริหารงาน คณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน	1) หลักสูตรการดูแลเด็กเล็ก 2) หลักสูตรการดูแลเด็กเล็กและ ผู้สูงอายุ	420 ชั่วโมง 840 ชั่วโมง
2. สำนักบริหารงาน การศึกษานอกโรงเรียน	3) หลักสูตรการพัฒนาเด็กปฐมวัย หลักสูตรการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย	840 ชั่วโมง 432 ชั่วโมง
กระทรวงสาธารณสุข		
กรมอนามัย	หลักสูตรการอบรมผู้ดูแลเด็ก และพัฒนาเด็ก (แรกเกิด - 3 ปี)	210 ชั่วโมง
กระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์		
กรมพัฒนาสังคม และสวัสดิการ	1) หลักสูตรการฝึกอบรมผู้เลี้ยงดูเด็ก ก่อนประจำการ 2) หลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุและเด็ก	210 ชั่วโมง 720 ชั่วโมง (6 เดือน)
กระทรวงแรงงาน		
กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน	1) หลักสูตรการฝึกเตรียมเข้าทำงาน สาขาผู้ดูแลเด็ก 2) หลักสูตรการฝึกเตรียมเข้าทำงาน สาขาผู้ดูแลเด็กและผู้สูงอายุ	420 ชั่วโมง (3 เดือน) 840 ชั่วโมง (6 เดือน)
กระทรวงมหาดไทย		
กรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น	1) การอบรมเชิงปฏิบัติการผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) การอบรมครูเชิงปฏิบัติการพี่เลี้ยง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	7 วัน 5 วัน

แนวการจัดหลักสูตรสำหรับฝึกอบรบวิทยากร (Training of the trainers)

หลักการและเหตุผล

วิทยากรที่ทำหน้าที่ฝึกอบรมผู้เลี้ยงดูเด็กควรมีโอกาสได้รับการฝึกอบรมเพิ่มเติมทั้งด้านความรู้และทักษะในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับเด็กอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เป็นลักษณะหลักสูตรสั้นๆ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องปัญหาและความต้องการของเด็กในสังคมไทย ทั้งนี้เพราะการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย 0-3 ปี มีความสำคัญ เนื่องจากการเป็นรากฐานชีวิตของเด็กแต่ละคนที่จะเติบโตเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าของประเทศชาติต่อไป ดังนั้นวิทยากรควรเป็นบุคคลที่ใฝ่หาความรู้และวิทยาการใหม่ๆ เพื่อที่จะสามารถถ่ายทอดความรู้และทักษะเหล่านี้แก่ผู้เลี้ยงดูเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิทยากร คือ ผู้ที่แสวงหาการพัฒนาที่ต้องการก้าวไปข้างหน้าก่อนสองก้าว เพื่อให้ผู้อื่นก้าวตามได้หนึ่งก้าว

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้วิทยากรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสถานการณ์เด็กปฐมวัยในสังคมไทยและสามารถจัดการฝึกอบรม ผู้เลี้ยงดูเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. เพื่อให้วิทยากรได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย

3. เพื่อกระตุ้นให้วิทยากรมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องของการพัฒนาเด็กปฐมวัยและสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นมืออาชีพ
4. เพื่อให้วิทยากรสามารถช่วยสร้างจิตสำนึกและสร้างคุณภาพภูมิใจในภาระหน้าที่และบทบาทของผู้เลี้ยงดูเด็ก ซึ่งเปรียบเสมือนพ่อแม่ที่สองของเด็ก
5. เพื่อให้วิทยากรมีทักษะในการถ่ายทอดความรู้ ค่านิยม เจตคติที่ถูกต้องแก่ผู้เลี้ยงดูเด็ก
6. เพื่อเสริมสร้างวิทยากรให้สามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางได้

ลักษณะการฝึกอบรม

การฝึกอบรมวิทยากรแกนหลักสามารถจัดได้เองในสถานฝึกอบรมหรือสถานประกอบการ โดยการเชิญผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้ในเชิงลึกในหัวข้อต่าง ๆ ตามความต้องการ หรือการหาความรู้ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศและการจัดโดยองค์กรภายนอก ใช้เวลาอบรมตามความเหมาะสม วิธีการอบรม ควรใช้สื่อ การอภิปรายหรือใช้วิธีการอื่น ๆ ที่เป็นนวัตกรรม การพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ การศึกษาดูงานนอกสถานที่และการบรรยาย

ข้อเสนอหัวข้อการฝึกอบรม

ให้ศึกษาความต้องการของวิทยากร (Training needs) และกำหนดหัวข้อต่าง ๆ เช่น

1. แหล่งความรู้ต่าง ๆ และงานวิจัยใหม่ ๆ ในเรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัย
  2. สถานการณ์และปัญหาของเด็กปฐมวัยในสังคมไทย รวมทั้งทางเลือกทางรอดของเด็ก
  3. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ได้แก่ อนุสัญญาสิทธิเด็ก พระราชบัญญัติคุ้มครอง พ.ศ. 2546
  4. เทคนิควิธีการถ่ายทอดความรู้ และวิธีการเลี้ยงดูเด็กด้านต่าง ๆ
  5. อื่น ๆ
-

คำสั่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ที่ 99/2546

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานการเลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี

เพื่อให้การดำเนินงานจัดทำมาตรฐานการเลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี มีความสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสบผลสำเร็จ และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เด็กปฐมวัยและประเทศชาติ จึงเห็นสมควรแต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานการเลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ประกอบด้วย

1. ดร.สายสุรี จุติกุล	ที่ปรึกษา
2. รศ.ดร.จิตตินันท์ เดชะคุปต์	ที่ปรึกษา
รองประธานกรรมการประจำสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์	
ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	
3. นายแพทย์ธนวรรณ ไซติมา	ประธาน
ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนวิชาการบริหาร	
คณะทำงาน	
4. นายมนูญ ดารามิตร	คณะทำงาน
ผู้อำนวยการกองส่งเสริมการศึกษานอกระบบ	
สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	

5. นางสาวนีย์ พันธ์สรณ์ คณะทำงาน
นักวิชาการศึกษา 7 ว. กองส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
6. นางสาวสุขจรี ว่องเดชากุล คณะทำงาน
นักโภชนาการ 8 ว. สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย
7. นางสาวเบญจา จรัสฤทธิ์ คณะทำงาน
นักสังคมสงเคราะห์ 8 ว. หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมและพัฒนาเด็ก
กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ
8. นางวัฒนา วัฒนสุข คณะทำงาน
นักพัฒนาสังคม 8 ว. หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ
กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ
9. นางสาวบุษบงค์ รักเรียน คณะทำงาน
อาจารย์ 3 ระดับ 8 สถาบันการศึกษาทางไกล
ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา
10. นางสาวพิมพ์ใจ ศิริสาคร คณะทำงาน
อาจารย์ 3 ระดับ 7 สถาบันการศึกษาทางไกล
ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา
11. นายวิรัช คันศร คณะทำงาน
นักวิชาการฝึกอาชีพ 7 ว. กลุ่มพัฒนาระบบและรูปแบบการฝึก
กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน
12. นางสุธาทิพ รัชชพงษ์ คณะทำงาน
กรรมการมูลนิธิเด็กอ่อนในสลัมฯ
มูลนิธิเด็กอ่อนในสลัมฯ
13. นายเรืองศักดิ์ ปิ่นประทีป คณะทำงาน
กรรมการผู้จัดการสถาบันสวัสดิการและพัฒนาเด็ก มูลนิธิเด็ก

14. นางรุ่งกานดา พงษ์วรกุลพานิช คณะทำงาน
นักสังคมสงเคราะห์ 7 ว. กองสังคมสงเคราะห์
สำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร
15. นางทิพย์สุดา สุเมธเสนีย์ คณะทำงาน
นักวิชาการศึกษา 8 ว. หัวหน้ากลุ่มมาตรฐาน
การศึกษาและวิธีการเรียนรู้ และเลขานุการฯ
สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
16. นางอรุณศรี ละอองแก้ว คณะทำงาน
นักวิชาการศึกษา 8 ว. กลุ่มมาตรฐาน
การศึกษาและวิธีการเรียนรู้ และผู้ช่วย
เลขานุการฯ
สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ให้คณะทำงานมีหน้าที่ ดังนี้

1. จัดทำร่างเกณฑ์มาตรฐานการเลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี เสนอ
คณะกรรมการสภาการศึกษา
2. ประสานให้มีการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐาน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ธันวาคม พ.ศ. 2546

(นายรุ่ง แก้วแดง)

เลขาธิการสภาการศึกษา

มาตรฐานการเลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี

ที่ปรึกษา

- ศาสตราจารย์ดร.วรเดช จันทพร
เลขาธิการสภาการศึกษา
- ดร.สายสุรี จุติกุล
ที่ปรึกษาคณะทำงานพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานการเลี้ยงดูเด็ก
อายุต่ำกว่า 3 ปี
- นางสาวสุทธาสินี วัชรบูล
ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระบบการเรียนรู้

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กลุ่มงานพัฒนามาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระบบการเรียนรู้
สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระบบการเรียนรู้
สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

ผู้รับผิดชอบดำเนินงาน

นางทิพย์สุดา สุเมธเสนีย์	หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนามาตรฐานฯ
นางอรุณศรี ละอองแก้ว	นักวิชาการศึกษา 8 ว.
นางสาวสมพร พรมดี	นักวิชาการศึกษา 6 ว.

ผู้พิมพ์ต้นฉบับ

นางรัตนา	เขมะพานิช	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 6
----------	-----------	------------------------------

เพื่อเป็นการใช้ทรัพยากรของชาติให้คุ้มค่า
หากท่านไม่ใช่หนังสือเล่มนี้แล้ว
โปรดมอบให้ผู้อื่นนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป